

รูปแบบการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี*

The Educational Management Model in the During COVID-19 Crisis: A Case Study of Chonburi Private Schools

บุญญ ภูติรัตน์
Boonyaphu Phutirat

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand.

Corresponding Author's Email: tanyanaporn9577@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี วิธีดำเนินการวิจัยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 21 ท่าน และผู้บริหารสถานศึกษานักการศึกษาทั่วไป จำนวน 109 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ และ 2) แบบสอบถามประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลของการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในจังหวัดชลบุรี มี 4 องค์ประกอบได้แก่ ด้านนโยบายการเปิดเรียน ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน 2) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.03)

คำสำคัญ: รูปแบบ; การจัดการศึกษา; ภาวะโควิด-19

Abstract

The objectives of this research article were to 1) determine the components of educational management model during covid – 19 crisis on a case study of private schools in Chonburi province; and 2) determine the propriety and feasibility of the educational management model during covid-19 crisis on a case study on private schools in Chonburi province. The samples were 21 educational experts, 109 school administrators and educators. Delphi technique was used for this research methodology which were selected by purposive random sampling. The instruments used in this research were Interview form and

*Received November 7, 2022; Revised January 10, 2023; Accepted January 12, 2023

questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), median (Mdn), and interquartile range (IR).

From the study, the results were found as follows: 1) The components of educational management model during covid -19 were the policy of school opening aspect, teachers development aspect, learning management aspect, and regulations during school opening aspect; and 2) The assessment results of the propriety and feasibility of the educational management model during covid-19 crisis were at the highest level ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.03).

Keywords: Model; Educational Management; COVID-19

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 หลายประเทศทั่วโลกส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้ออย่างรุนแรง และเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาด จึงมีมาตรการปิดประเทศ (Lockdown) โดยให้ประชาชน หยุดกิจกรรมต่างๆ งดเดินทาง ให้อยู่ในที่พำนัก และดำเนินการมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม สาธารณสุข รวมถึงการศึกษา ในประเทศไทยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคมจนถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 และวันที่ 9 พฤษภาคม 2563 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการจัดการเรียนการสอนช่วงโควิด-19 โดยการวางแผนทางการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นและทุกประเภท (Ministry of Education, 2020)

Hough, and Duncan (1970) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ และมีความสุข การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้านดังนี้ (1) ด้านหลักสูตร หมายถึง การศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของการเรียน มีความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชา และการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมกับท้องถิ่น (2) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเลือกวิธีสอนและวิธีจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ (3) การวัดผลหมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้ และ (4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ Hills (1982) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการให้การศึกษากับผู้เรียน ซึ่งจะต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน Ministry of Education (2020) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ไว้ 5 รูปแบบด้วยกัน คือ On-site, On-air, On-demand, Online และ On-hand

จังหวัดชลบุรี พบว่าในวันที่ 9 มิถุนายน 2564 จังหวัดชลบุรีมีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่ในเดือนเมษายน 2564 รวม 5,119 ราย เสียชีวิตสะสม 30 ราย คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดชลบุรีตระหนักถึงความสำคัญของมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคควบคู่ไปกับมาตรการด้านสาธารณสุข เห็นชอบให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท ทั้งในระบบและนอกระบบในพื้นที่จังหวัดชลบุรีสามารถจัดการเรียนการสอน หรือการทำกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้เฉพาะรูปแบบ 1) On Air 2) Online 3) On Demand และ 4) On Hand ทั้งนี้ไม่อนุญาตให้จัดการเรียนการสอนตามปกติ

หรือ Onsite หากสถานการณ์คลี่คลายและหรือมีโรงเรียนหรือสถานบันการศึกษาใดมีความพร้อมและมีความประสงค์จัดการเรียนการสอนตามปกติ (On Site) จะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินความพร้อมของระบบ Thai Stop Covid Plus (TSC+)

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น การมีนโยบายในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรจะได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์ และ กระบวนการจัดการศึกษาในสภาวะวิกฤติ โควิด-19 ซึ่งจะเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรีซึ่งตั้งอยู่ในเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศมีประชากรที่หนาแน่นและเกิดสถานการณ์วิกฤติ โควิด-19 เป็นจังหวัดพื้นที่สีแดง ด้วยเหตุนี้ ผู้ดำเนินการทำวิจัยเป็นผู้บริหารและเป็นเจ้าของ โรงเรียนเอกชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจึงเป็นแรงบันดาลใจที่จะทำงานวิจัยในครั้งนี้เพื่อทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์พิเศษหรือสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการแบบผสมผสานวิธี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกับวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ รูปแบบการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤติโควิด-19

ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เพื่อใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 21 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้บริหารสถานศึกษา นักการศึกษาทั่วไปเพื่อประเมินความคิดเห็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 109 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 130 คน

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

1. แบบสัมภาษณ์ โดยในรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ 4 ประเด็น ได้แก่ นโยบายการเปิดเรียน การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาการเรียนการสอน แนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤติโควิด-19 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนตอบในรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบจากรอบที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าระดับความสำคัญของประกอบองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ในรอบที่ 3 ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามและเพิ่มค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) รายข้อและกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญและตำแหน่งคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญตอบลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบคำตอบของตนเอง ว่ามีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างจากผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ อย่างไร หากผู้เชี่ยวชาญยืนยันตามความคิดเห็นของตนเองซึ่งยังแตกต่างจากผู้อื่นอยู่ก็ให้เหตุผลประกอบการยืนยันผู้วิจัยก็จะนำความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมาสรุปในรอบนี้

2. แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยมี 4 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมี 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ได้แก่ นโยบายการเปิดเรียน การพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาการเรียนการสอน แนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บสอบถามด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 2 ขั้นตอน 1) การหาค่าประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 2) ใช้แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้สถิติ โดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้วิจัย นำแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 มาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต้องมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อนี้สอดคล้องกัน และค่ามัธยฐานต้องมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อนี้ระดับมากขึ้นไป และมีการเปลี่ยนแปลงไม่เกินร้อยละ 15 ถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษา โรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรีโดยใช้กระบวนการวิธีเทคนิคเดลฟาย มีค่ามัธยฐาน ($Mdn \geq 3.50$) และค่าพิสัยควอไทล์ ($IR \leq 1.5$)

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ความสอดคล้องในองค์ประกอบของรูปแบบการวิจัยในภาพรวม

ด้าน	องค์ประกอบการศึกษา	ระดับความสอดคล้อง		
		Mdn	$Q_3 - Q_1$	แปลผล
1.	นโยบายการเปิดเรียน	5	1	มากที่สุด
2.	การพัฒนาครูผู้สอน	5	1	มากที่สุด
3.	การพัฒนาการเรียนการสอน	5	1	มากที่สุด
4.	แนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน	5	1	มากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า ความสอดคล้องในองค์ประกอบของรูปแบบการติดตามประเมินผลสอดคล้องกันทุกข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านที่ 1 นโยบายการเปิดเรียน ($Mdn = 5$, $IR = 1$) ด้านที่ 2 การพัฒนาครูผู้สอน ($Mdn = 5$, $IR = 1$) ด้านที่ 3 การพัฒนาการเรียนการสอน ($Mdn = 5$, $IR = 0.1$) ด้านที่ 4 แนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน ($Mdn = 5$, $IR = 1$)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19

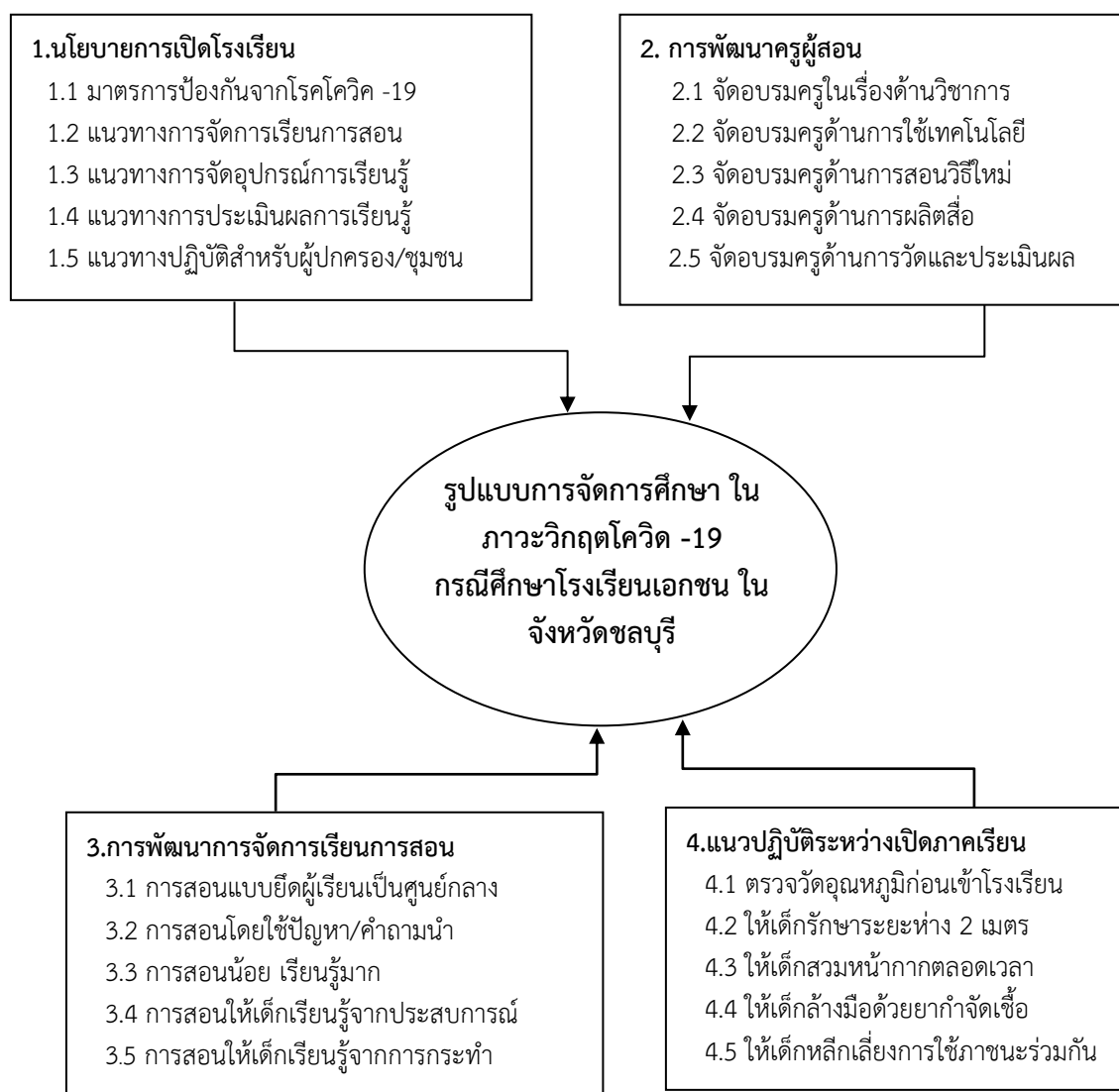
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของผู้บริหาร ครู และนักการศึกษา

ด้านองค์ประกอบการวิจัย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1. นโยบายการเปิดเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การพัฒนาครูผู้สอน	4.85	0.36	มากที่สุด
3. การพัฒนาการเรียนการสอน	4.55	0.80	มากที่สุด
4. แนวทางการปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.78	0.23	มากที่สุด

ผลการวิจัย พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักการศึกษา ต่อองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, SD. = 0.23) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการเปิดเรียน และด้านการปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ($\bar{X}$ = 5.00, SD. = 0.00) รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนา ครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.85, SD. = 0.36) ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.55, SD. = 0.80)

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้พบองค์ความรู้ใหม่ รูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 มีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

Picture 1: The Educational Management Model in the During COVID-19 Crisis

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ รูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 21 ท่าน พบว่า

1.1 ด้านนโยบายการเปิดเรียน มีความสอดคล้องกันทุกข้อ ในเรื่องของ มาตรการป้องกันจากโรคโควิด-19 แนวทางการจัดการเรียนการสอน แนวทางการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน แนวทางการจัดอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง /ชุมชน จะเห็นนโยบายสื่อสารถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจโดยทั่วกัน สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน ผู้ปกครอง/ชุมชนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และให้

คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายของ Sararatana (2013) ได้กล่าวถึง กระบวนการในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหรือจัดทำ “ข้อเสนอเชิงนโยบาย” ควรออกแบบเป็นวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) เพื่อให้ได้ข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง ได้แก่ 1) ข้อมูลจากการศึกษาบริบทของหน่วยงานหรือพื้นที่ที่ทำการวิจัย 2) ข้อมูลจากการศึกษากรณีตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ 3) ข้อมูลเชิงวิชาการจากทฤษฎี นโยบาย/แผน และผลงานวิจัย จากที่ศึกษาไว้จากการวิเคราะห์เนื้อหา เพิ่มเติม ขั้นตอนที่ 2 คัดคะแนนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย การคัดคะแนนโอกาสในการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย หากพิจารณาจากแนวคิดดั้งเดิม “ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการวิจัย” ดังนี้ 1) การวิเคราะห์อำนาจของผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบาย 2) การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กร 3) การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น 4) การคัดคะแนนโอกาสในการปฏิบัติ 5) การจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย

1.2 ด้านการพัฒนาครูผู้สอน มีสอดคล้องกันทุกข้อ ในการจัดอบรมครูในเรื่องการใช้เทคโนโลยี เรื่องวิชาการ เรื่องการผลิตสื่อการสอน เรื่องเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้สอน เป็นโค้ชการเรียนรู้ เรื่องการวัดและประเมินผล เมื่อผ่านการฝึกอบรม ทำให้ครูผู้สอน เรียนรู้เทคนิคกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน และประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบการวัดประเมินของโรงเรียนให้ สามารถวัดได้อย่างรอบด้านทุกมิติตามสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงโดยให้เด็กมีส่วนร่วม ร่วมในการประเมินตัวเอง ออกแบบวิธีการวัดและประเมินที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคลไม่จำเป็นต้องเป็นข้อสอบเดียวกัน มีความรู้ในด้านการออกแบบการวัดและประเมินผลที่มุ่งวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและทำให้ครูเป็นผู้ที่แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ และหมั่นเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับให้เข้ากับกระบวนการที่ทันสมัย โดยเฉพาะ การผสมผสานระหว่าง การสอนแบบออนไลน์ และการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ Munkongcharoenkit (2019) ได้นำเสนอบทความหัวข้อ “ครูผู้สร้างการเรียนรู้ในสถานการณ์แห่งชีวิต ครูจะสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการ รับมือในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือส่งผลต่อความปลอดภัยของชีวิตได้อย่างไร” โดยการปรับเนื้อหาและตั้งคำถามเกี่ยวกับบทเรียนใหม่เพื่อสร้างความตระหนักต่อสถานการณ์ต่างๆ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะชีวิตได้อย่างเชี่ยวชาญในสถานการณ์ที่เหมาะสม ยกตัวอย่าง เช่น ในรายวิชาการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูฝึกฝนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเอาตัวรอด การปฐมพยาบาล การอ่านแผนที่ การผูกเงื่อน ฯลฯ สร้างการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและป้องกันผลกระทบที่จะเกิดกับผู้เรียนในสถานการณ์ต่างๆ มีการมอบหมายเจ้าหน้าที่/ทีมงานเพื่อสนับสนุนวิชาการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาทั่วไป เพื่อให้ นักเรียนในพื้นที่ดังกล่าวสามารถติดตามบทเรียนได้เมื่อสถานการณ์ดีขึ้น และเจ้าหน้าที่/ทีมสนับสนุนเฉพาะหน้า (Smart Support Team) เพื่อจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการตนเอง เมื่อเกิดสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมการปรึกษาเพื่อปรับสภาพจิตใจของนักเรียนในภาวะวิกฤตต่างๆ

1.3 ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนสอน มีสอดคล้องกันทุกข้อ เน้นวิธีการสอนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ทั้งการจัดการเรียนแบบมีผู้สอนและไม่มีผู้สอน ในชั้นเรียน บริบทของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมก็ควรมีการยืดหยุ่นตามผู้เรียน มีการพัฒนารูปแบบและเทคนิค การสอนที่บูรณาการผสมผสานหลาย วิชาเข้าด้วยกัน โรงเรียนและสถาบันการเรียนรู้ระดับสูงปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) โดยโรงเรียนจะให้คำแนะนำและการสนับสนุนสำหรับนักเรียน โดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการเรียนรู้ที่บ้านทั้งการใช้

ออนไลน์และวัสดุที่เป็นชิ้นงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะช่วยเหลือนักเรียนที่อาจต้องการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้การทดสอบและประเมินผลถูกปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น และบุคลากรของโรงเรียนสามารถที่จะติดต่อกับนักเรียนและผู้ปกครองได้อย่างต่อเนื่อง (Ministry of Education, Singapore, 2020)

1.4 ด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน มีสอดคล้องกันทุกข้อ คือ ตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้าโรงเรียน ให้เด็กรักษาระยะห่าง 1-2 เมตร ให้เด็กสวมหน้ากากตลอดเวลา ให้เด็กล้างมือด้วยยาก็จัดเชื้อ และสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับ Cavanagh (2020) ได้กล่าวถึงมาตรการเตรียมพร้อมสำหรับ “เปิดโรงเรียน” หลังสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศอิสราเอล นอร์เวย์ ญี่ปุ่น เดนมาร์ก สาธารณรัฐประชาชนจีน และได้หวั่น พบว่า มีการจัดโต๊ะห่างกัน 2 เมตรเพื่อลดความแออัด ต้องวัดอุณหภูมิก่อนเข้าโรงเรียน และนักเรียนที่มีไข้จะถูกส่งกลับบ้านทันที ต้องล้างมือทุกชั่วโมงและใส่หน้ากากอนามัยแต่สามารถถอดออกได้เมื่ออยู่ในห้องเรียน ล้างมือและทำความสะอาด รองเท้าก่อนเข้าตึกเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ผู้บริหาร ครู และนักการศึกษา ในเขตการศึกษาจังหวัดชลบุรี จำนวน 109 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน

จากการสัมภาษณ์ด้านนโยบายการเปิดเรียน ควรมีมาตรการป้องกันจากโรคโควิด-19 แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง แนวทางการจัดอุปกรณ์การเรียนรู้ แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ควรมีการจัดอบรมครู ด้านวิชาการ ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการสอนวิธีใหม่ ด้านการผลิตสื่อ ด้านการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธี การที่หลากหลาย ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ควรมีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยใช้ปัญหา/คำถามนำ การสอนน้อย เรียนรู้มาก การสอนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ การสอนให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำ ด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดภาคเรียน ควรมีการตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้าโรงเรียนให้เด็กรักษาระยะห่าง 2 เมตร ให้เด็กสวมหน้ากากตลอดเวลา ให้เด็กล้างมือด้วยยาก็จัดเชื้อ ให้เด็กหลีกเลี่ยงการใช้ภาชนะร่วมกัน

2.1 ด้านนโยบายการเปิดเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, SD. = 0.00) แสดงว่า ผู้บริหาร ครู และนักการเมือง ในเขตการศึกษาจังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของนักเรียนในภาวะวิกฤตโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศฟินแลนด์ ที่จะต้องมุ่งเน้นที่การป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส Finnish National Agency for Education (2020) ได้กล่าวว่า รัฐบาลฟินแลนด์ได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ด้านการศึกษาจากการประเมินของหน่วยงานด้านสุขภาพ แม้ว่าในขณะนั้นยังมีโรงเรียนบางแห่งที่ยังคงเปิดสอนอยู่ แม้การเผยแพร่การติดเชื้อ coronavirus ในหมู่เด็กด้วยกันจะไม่รุนแรงเท่าระดับผู้ใหญ่ และเด็กไม่ใช่แหล่งที่มาของการติดเชื้อ โรงเรียนยังคงเปิดเรียนโดยยึดความปลอดภัยสำหรับเด็กและบุคลากรของโรงเรียนเป็นสำคัญ

2.2 ด้านการพัฒนาครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.85, SD. = 0.36) แสดงว่า ผู้บริหาร ครู และนักการเมือง ในเขตการศึกษาจังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของนักเรียนในภาวะวิกฤตโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับนักวิเคราะห์การศึกษา ของสภาเศรษฐกิจโลก World Economic Forum : WEF (2020) ได้เสนอแนะแนวทางแห่งอนาคตเพื่อเปลี่ยนวิธีให้การศึกษาแก่คนรุ่นใหม่ สรุปสาระดังนี้ (1) การให้ความรู้ แก่พลเมืองโลกที่เชื่อมโยงถึงกัน เป็นเรื่องสำคัญของโลกในทศวรรษหน้า โดยเชื่อมโยงความแตกต่าง ก้าวข้าม ขอบเขตที่มีแต่เดิม ให้เข้าใจและ

สร้างความร่วมมือกันได้ (2) นิยามบทบาทใหม่ของครูผู้สอน/นักการศึกษาให้ ชัดเจน โดยบทบาทและเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน/นักการศึกษาที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการบรรยายให้ความรู้ เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ (3) สอนทักษะชีวิตสำหรับ อนาคต นั่นคือ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ การทำงานได้หลากหลาย และทักษะในการสร้างเอกภาพของทีม และ (4) ปลดล็อก เทคโนโลยี โดยการแสวงหาสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม ที่ยืดหยุ่นต่อการเข้าถึงความรู้ของผู้เรียนทั่วโลก สร้างกระบวนการเรียนการสอนใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, SD. = 0.80) แสดงว่าผู้บริหาร ครู และนักการเมือง ในเขตการศึกษาจังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการรูปแบบการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของนักเรียนในภาวะวิกฤติโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศแคนาดา กล่าวว่าการใช้การศึกษาทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการอบรมสัมมนาผ่านเว็บ การจัดทำวิดีโอการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบออนไลน์โดยการสอนสด (live) รวมทั้งการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาแบบให้เปล่ากับครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในขณะเดียวกัน นักการศึกษาชั้นนำจากทั่วโลกได้มีการแชร์บล็อกและการเผยแพร่บทความในประเด็นที่น่าสนใจทั้งในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Twitter, Facebook หรือสื่อสังคมอื่นๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความสำเร็จผ่านการเรียนรู้ในรูปแบบทางไกลอย่างหลากหลายวิธี (Osmond-Johnson, Campbell, and Pollock, 2020)

2.4 ด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, SD. = 0.00) แสดงว่า ผู้บริหาร ครู และนักการเมือง ในเขตการศึกษาจังหวัดชลบุรี มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบรูปแบบการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของนักเรียนในภาวะวิกฤติโควิด-19 ตรวจวัดอุณหภูมิ ก่อนเข้าโรงเรียน ให้เด็กรักษาระยะห่าง 2 เมตร ให้เด็กสวมหน้ากากตลอดเวลา ให้เด็กล้างมือด้วยยาล้างมือ ลดการแออัด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการเตรียมพร้อมสำหรับ “เปิดโรงเรียน” หลังสถานการณ์โควิด-19 จากบทความ How 6 Countries are Opening up Schools Again, with Temperature Checks, Outdoor Classes, and Spaced Out Desks ของ Cavanage (2020) ได้กล่าวถึงมาตรการเตรียมพร้อมสำหรับ “เปิดโรงเรียน” หลังสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งสามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้ 1) โต๊ะห่างกัน 2 เมตร ซึ่งเป็น ระยะห่างที่รับรู้ว่าจะเหมาะสมกับการรักษาระยะห่างทางสังคมมากที่สุด 2) นักเรียนต้องวัดอุณหภูมิ ก่อนเข้าโรงเรียน และนักเรียนที่มีไข้จะถูกส่งกลับบ้านทันที 3) นักเรียนต้องล้างมือทุกชั่วโมงและใส่หน้ากากอนามัย และกำหนดให้นักเรียนต้องล้างมือทุกชั่วโมง แต่สามารถถอดออกได้เมื่ออยู่ในห้องเรียน 4) นักเรียนล้างมือและทำความสะอาดรองเท้าก่อนเข้าตึกเรียน เมื่อมาถึงโรงเรียนในตอนเช้า 5) โรงเรียนมีห้องแยก สำหรับนักเรียนที่มีไข้ หรือพื้นที่ที่แยกจากนักเรียนคนอื่นๆ ไว้สำหรับนักเรียนที่มีไข้ เพื่อป้องกันการเอาไข้ไปติดเพื่อน หรือ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในกรณีที่เด็กนักเรียนติดเชื้อ 6) ห้องเรียนมีขนาดเล็กลง ขนาดห้องเรียนโดยเฉลี่ยจะมีนักเรียน 20 คน แต่เมื่อ เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงต้องลดขนาดห้องเรียนลงไปอีก โดยแบ่ง ออกเป็น 2 - 3 กลุ่มๆ ละ 3 - 6 คนเท่านั้น

สรุป

รูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี มี 4 องค์ประกอบได้แก่ ด้านนโยบายการเปิดเรียน ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดชลบุรี พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 โรงเรียนเอกชน ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปกำหนดเป็นด้านนโยบายการเปิดเรียน ด้านการพัฒนาครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านแนวปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน ในการเสริมสร้างความปลอดภัยรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด -19

1.2 โรงเรียนเอกชน ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานรูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด -19

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นรูปแบบการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตโควิด-19 ในเรื่องของการพัฒนานโยบายของโรงเรียนเอกชน จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้ปกครอง และนำผลมาเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดและเลือกใช้นโยบาย ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การพัฒนาด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาครู และสารสนเทศโรงเรียนสังกัดเอกชนในครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษา ในภาวะวิกฤตโควิด-19 ในเรื่องแนวทางการพัฒนาครู ด้านการเรียนการสอนในภาวะวิกฤตโควิด-19 ที่มีประสิทธิผล รวมทั้งหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครู ด้านการเรียนการสอนในภาวะวิกฤตโควิด-19 เพื่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกๆ ด้าน

References

- Cavanagh, E. (2020). *How 6 Countries Are Opening up Schools Again, with Temperature Checks, Outdoor Classes, and Spaced-out Desks*. Retrieved December 20, 2021, from <https://www.insider.com/how-china-denmark-japan-reopening-schools-2020-4>
- Disease, C. (2019). *Epidemic Situation Administration Center*. (2021). Retrieved December 20, 2021, from <https://www.moicovid.com/01/06/2021/uncategorized/3756>
- Finnish National Agency for Education. (2020). *Finnish National Agency for Education – EDUFI*. Retrieved December 20, 2021, from <https://www.oph.fi/fi/maailman-suurin-vanhempainilta>
- Hills, P.J. A. (1982). *Dictionary of Education*. London: Routledge & Kegan Payi.
- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). *Teaching Description and Analysis*. Reading, Mass: Addison-

Wesley Pub. Co.

Ministry of Education, Singapore. (2020). *School and Institutes of Higher Learning to Shift to Full Home-Based Learning; Preschools and Student Care Centre to Suspend General Services*. Retrieved January 10, 2022, from <https://www.planipolis.iiep.unesco.org/en/2020/schools>

Ministry of Education. (2020). *Preparation of Ministry of Education Before the Start of Semester 1 July 2020*. Retrieved January 10, 2022, from <https://www.moe360.blog/2020/05/08/>

Munkongcharoenkit, K. (2019). *“Teacher Who Creates Learning in Life Situations”*. Retrieved December 21, 2021, from <https://www.educathai.com/knowledge/articles/83>

Osmond-Johnson, P., Campbell, C., & Pollock, K. (2020). *Moving Forward in the COVID-19 Era: Reflections for Canadian Education*. Retrieved January 11, 2022, from <https://www.edcan.ca/articles/moving-forward-in-the-covid-19-era>

Saratana, W. (2013). *Participatory Policy Research*. (Doctoral Dissertation). Mahamakut Buddhist University. Nakhon Pathom.

World Economic Forum (WEF). (2020). *Pandemic Speeds up Human vs. Machine Standoff Over Jobs*, Studys Says (japantimes.co.jp.21/10/2020). Retrieved January 11, 2022, from <https://www.prachatai.com/journal>